JANAKKALA
Hyvikkälä
sähkölinjan tolppien poisto
arkeologinen valvonta
2021

Janne Soisalo

MIKROLIITTI Oy
PIENI TEHOKAS TERÄVÄ
ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET
TAIDOLLA VUODESTA 1988

Tilaaja: Verkonrakentaja Wire Oy

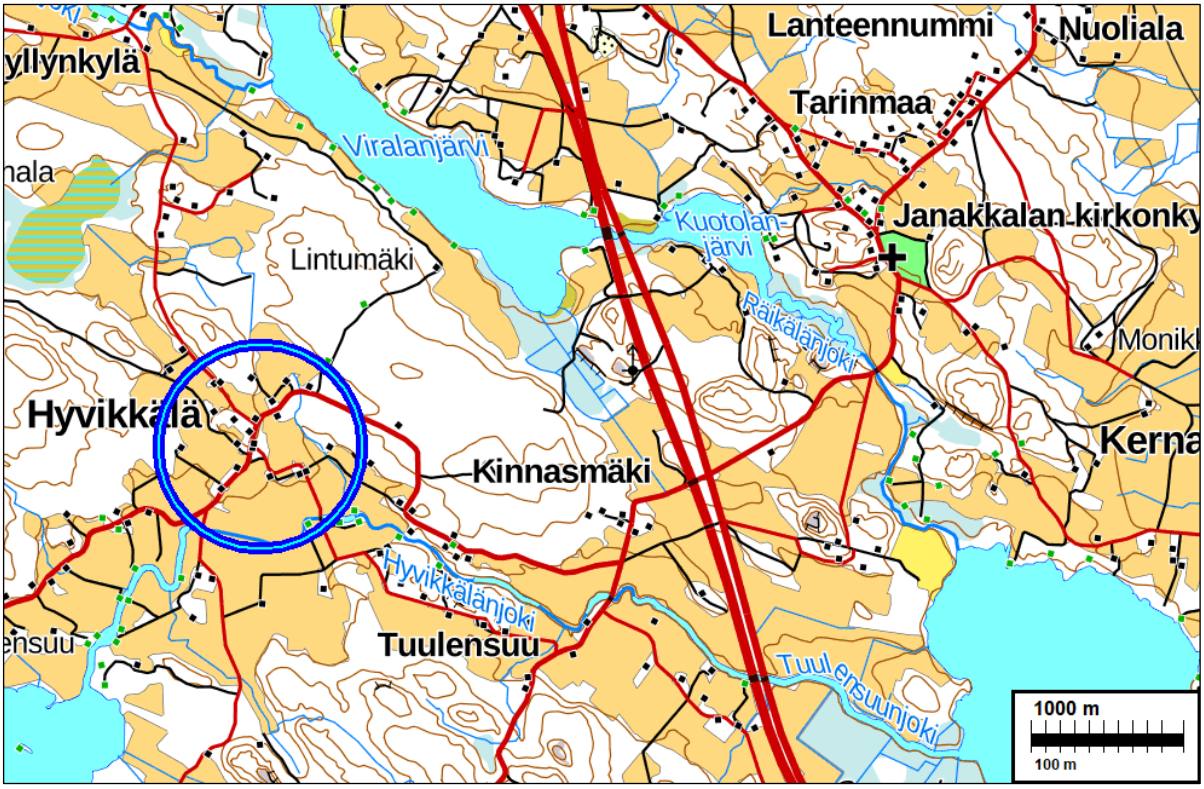
Sisältö

Perustiedot **2**
Valvonta **3**
Kartat **4**
Valokuvat **5**
Lähteet **6**

Kansikuva: Purettavaa sähkölinjaa ”Miekkamiehen” löytöpaikan tienoilta. Kuva Luoteeseen.

Perustiedot

Alue: Janakkala Hyvikkälä.
Tarkoitus: Valvoa tuleeko sähköpylväiden poiston yhteydessä esiin muinaisjäännöksiä.
Maastotyö: 15. -24. 2. 2021
Tilaaja: Verkonrakentaja Wire Oy.
Tekijät: Maastotyö: Janne Soisalo Raportti: Janne Soisalo.
Tutkimuslupa: 16.02.2021 (MV/13/05.04.01.02/2021)
Aikaisemmat tutkimukset: Schauman-Lönnqvist, tarkastus 1988. Vanhatalo, koekaivaus 2013. Vanhatalo kartoitus 2014. Vanhatalo, koekaivaus 2015. Koskinen & Kuljukka, valvonta 2020.
Löydöt: Muinaislöytöjä ei tullut esille.
Tulos: Valvonnassa poistettujen sähköpylväiden kohdalta ei tullut havaintoja muinaisjäännöksistä.

Valvonnassa poistetut sähkölinjan pylväät sinisen ympyrän sisällä

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN ja N2000 järjestelmissä. Paikannukset on mitattu satelliittipaikantimella. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 3/2021, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 3/2020. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia, ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä. Kuvaaja: Janne Soisalo.

Valvonta

Janakkalan Hyvikkälässä purettiin käytöstä poistettuja ilmasähkölinjoja, jotka kulkivat osin rautakautisen hautapaikan Hällilän (mj.tunnus: 165010066) sekä keski- ja uudenajan kylänpaikaksi arvioidun Hyvikkälän (1000037746) alueilla. Museovirasto antoi maakaapelin hankesuunnitelmasta lausunnon 3.2.2020 (MV/1717/05.01.00/2019), jossa edellytetään purettavien sähkölinjojen tolppien poiston arkeologista valvontaa kyseisillä kohdilla. Verkonrakentaja Wire Oy tilasi valvonnan Mikroliitti Oy:ltä. Valvonnan maastotyön teki arkeologi Janne Soisalo 15.- 24. 2021, tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa.

Hällilää on tutkittu maastossa ainoastaan yhden tarkastuksen verran (Schauman-Lönnqvist 1988, raporttia ei verkossa). Hyvikkälän alueella ei ole tehty arkeologisia maastotutkimuksia, ja sen aluerajaus perustuu karttapaikannukseen. Hällilä on muinaismuistolain suojelema *kiinteä muinaisjäännös*, ja Hyvikkälä on statukseltaan *mahdollinen muinaisjäännös,* eli sitä ei ole suojeltu. Poistettava sähkölinja kulki lisäksi Tupalan (1000023057) keskiaikaisen ruumiskalmiston aluerajauksen läpi ja Tupalasta löydetyn ruumishaudan yli. Tällä kohdalla ei tosin ollut poistettavaa tolppaa. Tupalasta löydetty vainaja tunnetaan ”Janakkalan miekkamiehenä”. Kalmistoa on kartoitettu ja tutkittu kaivauksin vuosina 2013-2015 (Vanhatalo, 2014 ja 2015 tutkimuksien raportteja ei verkossa).

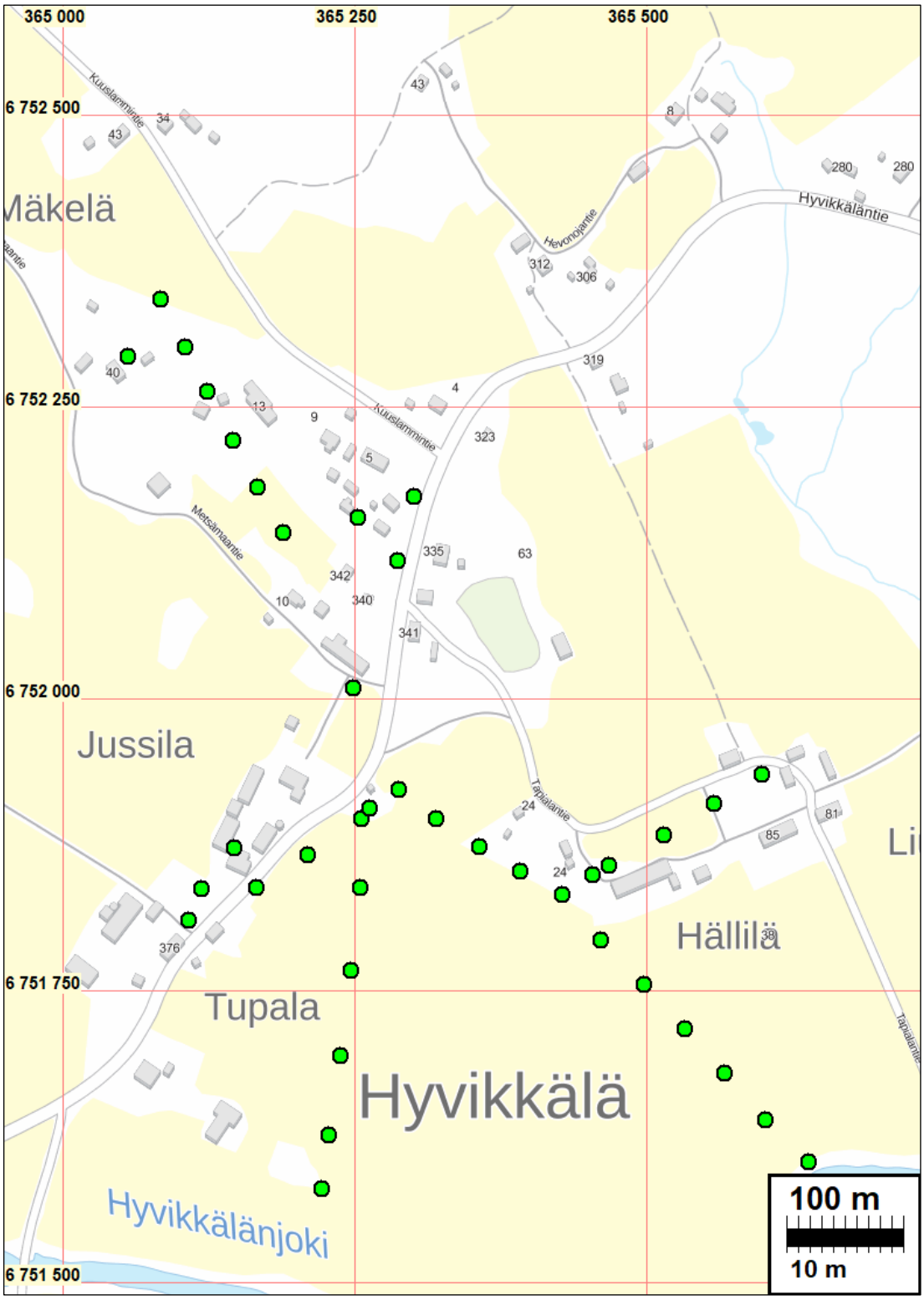
Valvottu työ käsitti puisten sähköpylväiden noston ja niiden kuljetuksen maastosta tien varteen. Työ tehtiin kaivinkoneella. Sähkötolppien nostot tehtiin kohtisuoraan ylöspäin eikä maanpintaa juuri rikkoutunut tolppien ympäriltä. Kolme tolppaa kuitenkin katkesi kesken noston, jolloin maahan jäänyt tynkä jouduttiin kaivamaan ylös. Kaikki tolppien noston jäljiltä jääneet tyhjät kolot tarkastettiin silmämääräisesti. Apuna tarkastuksessa oli taskulamppu, jolla tyhjää koloa valaistiin. Kun tyhjä kolo oli todettu tarkastetuksi eikä siinä havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä, annettiin kaivinkoneelle lupa täyttää se painamalla siihen kauhalla maata ympäriltä.

Tupalan pellolta löydetyn ja Janakkalan miekkamiehenä tunnetun haudan ympäristössä noudatettiin erityistä tarkkuutta, mutta täälläkään ei saatu mitään muinaisjäännökseen viittaavia lisähavaintoja. Alueen maaperä oli täällä kuitenkin muusta pellosta poiketen hiekkaa. Valvonnassa tarkastettiin kaikki tolppien jäljiltä jääneet tyhjät kolot, mutta niissä yhdessäkään ei havaittu mitään merkkejä muinaisjäännöksistä. Purkutyöstä ja kaivinkoneen liikkeistä alueella ei aiheutunut haittaa paikalla sijaitseville muinaisjäännöksille.

1.4.2021

Arkeologi Janne Soisalo, Mikroliitti Oy

Kartat

Vihreät pisteet: Valvonnassa poistetuttujen sähkötolppien sijainti.

Valokuvat

Vasemmalla: Sähkätolppa maisemassa. *Oikealla:* Tyhjä kolo tolpan noston jälkeen.

Vasemmalla: Tupalan ruumiskalmistoa kuvattuna etelästä. *Oikealla:* Tyhjä tolpanpaikka Tupalan ruumiskalmiston kohdalla.

Vasemmalla: Poistettava muuntaja. *Oikealla:* Muuntajan poiston yhteydessä paljastunutta maata.

Lähteet

Vanhatalo, S. 2013. Tupala – Keskiaikaisen ruumishaudan koekaivaus ja hautapaikan ympäristön tarkastus 1.11. ja 4.-5.11.2013. Tutkimusraportti, Museovirasto.

Koskinen, J. 2020 Janakkala Hyvikkälä maakaapelin kaivun arkeologinen valvonta 2020.